

vitafóruma maradna. Van olyan tervünk, hogy „kerekasztal”-megbeszéléseken tájékozódunk a legfontosabb témák szakértőinek véleményéről, amelyet ezután AZ ERDŐ-n keresztül továbbítunk szakközönségünk részére.

Az 1980-as év kezdetén bizakodással tekintünk a következő időszak elé. Gazdasági terveink megvalósítása fokozott erőfeszítéseket igényel erdészeti-szádalmunktól is. Ehhez a munkához kíván sok erőt, jó egészséget, további eredményeket és boldog új esztendőt

Dr. Solymos Rezső,
a szerkesztő bizottság elnöke

634.0.946.2

WAGNER KÁROLY-EMLÉKÜLÉS ÉS TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAK

Sopron, 1979. november 5—6.

Ünnepi üléssel és tudományos ülésszakkal emlékezett meg az Erdészeti és Faipari Egyetem az Erdészeti Tudományos Intézet közreműködésével *Wagner Károly* halálának 100. évfordulójáról Sopronban, az elmúlt év novemberének 5—6. napján. Az ülést *dr. Kecskés Sándor*, az egyetem rektora nyitotta meg, majd *dr. Magyar János*, az MTA levelező tagja, egyetemi tanár mondott emlékebeszédet. Sorra vette *Wagner Károly* életének főbb állomásait, szakegyéniségének kifejlődését, szívós küzdelmét a magyar erdészeti szaknyelv, a magyar nyelvű szakoktatás, a magyar erdészeti irodalom megteremtéséért, az akkor zömmel államkincstári volt erdőgazdálkodás önállósításáért, elismertetéséért. Rámutatott arra, hogy az akkori uralkodó rendszer fondorkodásai ellenére, mekkora eredményeket ért el, miként nyerte el kortársai nagyrabecsülését, szeretetét és az utókor tiszteletét. Személyes eszköztárában az alapos tudására, ernyedetlen szorgalmára és munkabírására, ugyanakkor megnyerő szerénységére mutatott rá a méltatás. Kiemelte azt a tulajdonságát, hogy felül tudott emelkedni az őt ért sérelmeken. Egyéni érdekeit mindig a társadalom érdekei alá rendelte, a közügyet szolgálta. Győzni tudott mindig, mert le tudta győzni önmagát...

Az emlékülésen az egyetem méltó keretek között fogadta díszdoktorává *Vidakovic Mirko* egyetemi tanárt, a zágrábi egyetem erdészeti kara dendrológiai és genetikai tanszékének vezetőjét, a Horvát Tudományos Akadémia tagját. Ezt követően az emlékülés résztvevőinek jelenlétében *dr. Igmándy Zoltán* tanszékvezető egyetemi tanár, az OEE helyi csoportjának elnöke, rövid méltatás kíséretében megkoszorúzta az egyetem botanikus kertjében *Wagner Károly* mellszobrát.

Az emlékülést tudományos ülésszak követte. Az előadások három szekcióban folytak. Az első kettő főként erdőgazdasági, a harmadik faipari kérdésekkel foglalkozott. A főbb, erdészeti tárgyúak mondanivalójára a következőkben vázlatosan utalunk. A teljes szöveget később közli a várhatóan újra megjelenő egyetemi évkönyv.

Dr. h. c. Vidaković professzor a genetika fatermesztési jelentőségével foglalkozott. Ismertette kísérleteik eredményeit, majd rámutatott arra, hogy amíg a háború előtt a klónozás volt előtérben, addig ma a populációnemesítésben látják a követendő utat. A jövő szerinte a multiklonizált erdő.

Dr. Prof. H. Thomasius, a Drezdai Műszaki Egyetem tharandti Erdészeti Karának vezetője az erdei ökoszisztémák produktivitására vonatkozóan mutatott be rendkívül érdekes számadatokat. A világ összes fitomasszájának a 80%-át adó erdei ökoszisztémákat három régióra bontva vizsgálta. Ezekben a nettó sugárzás megkötésének határfoka 0—3,7 között változik. A produktum pedig a sugárzás és a csapadék függvényében alakul.

Dr. Kecskés Sándor rektor a vonalas létesítmények, ezek között az utak környezetének a helyes kialakítására hívta fel a figyelmet. Megállapításaiból szemléltetett néhányat. Ezek az útkörnyezetet használatbiztonsági és — mind kívülről befelé, mind belülről kifelé irányuló — esztétikai szempontokat figyelembe véve határozzák meg.

Dr. Majer Antal tanszékvezető egyetemi tanár Sopron környékén 1968-ban beállított két fafajválasztási kísérletének első eredményeit mutatta be. A különböző fajok növekedési erélye erősen eltér egymástól. Megállapította, hogy a szűrős tűjű fenyőket a vad kerüli. A fafajválasztás szempontjait hármas rendszerbe foglalta össze:

1. bio-, ökológiai adottságok,
2. ökonomiai vonatkozások,
3. erdőművelési, technikai lehetőségek.

Az első megadja a lehetséges, a második a kívánatos fajtát, a harmadik a létrehozandó célállományra utal.

Dr. Doc. L. Polak, a brnói egyetem erdőrendezési tanszékvezetője az erdőrendezés racionalizálásaként ismertette az erdőrészek tipizálását. Ez a különböző irányú tipizálás szerint egységes erdőrészek összefogását, erdőtypus-gazdasági csoportok alakítását jelenti, amelyekre egységes keret-iránytervek készülnek. Ebből indul ki a részletes tervezés, hatékonyabbá téve az erdőrendezést.

Dr. Király László, tanszékvezető egyetemi tanár áttekintette az erdőrendezés fejlődésének útját, majd szóbeli kérdésekben vetette fel a további haladás gondjait. Még mindig vitatottak az erdőrendezés alapkérdései és problematikusa a továbbjutás mind a kutatás és az oktatás, mind pedig a gyakorlat terén.

Dr. Káldy József rektorhelyettes, tanszékvezető egyetemi tanár rámutatott az üzembiztonság jelentőségére, amely az intenzív termelésfejlesztés magas fokú gépesítettsége által egyre jobban előtérbe kerül. Az egyszerű karbantartást üzemfenntartássá kell kiépíteni. Ez komplexen kiterjed a beruházásra, üzembe helyezésre, felügyeletre, karbantartásra, javításra, időszakos korszerűsítésre és az időben való selejtezésre. Tiltakozott az ellen a szemlélet ellen, amely ezt a tevékenységet segédüzemággént kezeli. Az útfenntartásra vonatkozóan *Kosztka Miklós* egyetemi tanársegéd fejtette ki különösen az autós turizmus következtében megszilárdítandó fenntartási politika kialakítását. Ennek lényeges részei az információs szolgálat, a rendszeres behajlásmérés, tipizált, egyszerű eljárások alkalmazása és azok hatékonyságának állandó mérése.

A célszerű gépberuházással kapcsolatban *dr. Marosvölgyi Béla* egyetemi adjunktus mutatott rá arra, hogy a hazánkban munkába állított aprítók munkája csak vastag méretű anyag feldolgozásával gazdaságos, ebből viszont magasabb értékű ipari fa is termelhető. Ésszerűen csak a kis méretű fa aprítható, vagy célültetvényhez, vagy hagyományos kitermeléshez kapcsoltn. Kilenc, darab, a célnak jobban megfelelő gépet is mutatott be, köztük egy szovjet

gyártmányút. Az időben való selejtezéssel kapcsolatban *dr. Pirkhoffer János* egyetemi adjunktus világított rá arra, hogy a gépek élettartam-megállapításához nem kielégítő a jelenleg érvényben levő, kor szerinti értékelés, nem megbízható a munkateljesítmény szerinti sem. Az összköltség szerinti értékelés a megnyugtató. Költség regressziós függvénye segítségével vezette le az *LKT 75* közelítővontatónak 5 éves és a *ZIL 130 G* tehergépkocsinak 5—6 év körüli optimális élettartamát. Csemetekerti gépsorok tekintetében *Horváth Béla* tudományos segédmunkatárs számolt be az ERTI-vel közösen végzett vizsgálatokról, melyekből az szűrhető le, hogy az osztrák *Rath-féle* gépekből két olyan lánc is kialakítható, amely előnyösen segítheti elő a szabadtéri csemetetermelést.

Az ERTI kutatói által tartott előadások nagyrészt munkaszervezési vonatkozásúak voltak. *Dr. Szász Tibor* tudományos főosztályvezető részletezte azokat az eredményeket, amiket az intézet ezen a téren már elért, és amelyek máris gyakorlati alkalmazásba vehetők. A fahasználat, a fafeldolgozás és az értékesítés fejlesztésének számos tervezési, munkaszervezési, számbavételi, információ, munkaegészségügyi lehetőségéről számolt be, majd ismertette az intézet ilyen irányú, további kutatási programját. Az eredményekből adott szemelvényt *Jablonkay Zoltán* tudományos munkatárs, bemutatva, hogy a súly szerinti átvétel miként teremt lehetőséget a koronából kikerülő, eddig sarangolt választékok méterre darabolásának elhagyásával véghasználatban 20—40⁰/₀-os, gyéritésben 50—60⁰/₀-os kézimunkaerő-megtakarításhoz. A m³-re való átszámítási tényezők a főbb fafajokra már rendelkezésre állnak. *Tibay György* tudományos munkatárs módszert ismertetett az üzem és vállalat működését befolyásoló tényezők számszerűsítésére. Ezzel objektív alapot teremt a gazdálkodási egységek nagyságának és szervezetének meghatározásához. *Cserjés Miklós* tudományos munkatárs a gyakorlatban eddig csupán bérmegállapításra használt műszaki normáknak legfontosabb szerepét a tervezésben és a munkaszervezésben ismerte fel és irányította erre előadásában a figyelmet. *Gólya János* tudományos segédmunkatárs rendkívül gyakorlatias módszert mutatott be a normakészítés, választékfelvételezés függvényesített alakjában — két zseb-kalkulátor segítségével.

Az ERTI kutatói számoltak be annak a MÉM-megbízásnak a teljesítéséről is, amely hivatott volt megalapozni az 1980-tól érvényes termelői árszabályozást és egyéb ösztönzők kialakítását. *Dr. Illyés Benjamin*, az ERTI soproni kísérleti állomásának igazgatója ismertette az 1977. évi adatok alapján készült fahasználati költség—hozam számítás menetét és eredményeit. Sikert értett ennek alapján teljes választék- és fafajsorrendet meghatározni. A számítás állománytípusonként, termelési eljárásonként is rendelkezésre áll. Ez lehetővé tette a törzskiválasztó gyéritések egységáros elvégzésére vonatkozó javaslat kidolgozását. *Dr. Márkus László* tudományos főmunkatárs az erdősítések költség-számítási módszerét mutatta be. Ezzel meghatározta a különböző erdősítési módokban a befejezésig felmerülő összes közvetlen költségeket költségnemenként. Az általa javaslatba hozott egységár végül is az összes közvetlen költségek 1,5—1,7-szeresét teszi ki. *Varga Gábor* tudományos segédmunkatárs, Márkus-hoz csatlakozva, műveleti mélységben elemezte a folyamatot, az erdősítési technológiákat. A műveleti rokonság alapján erdősítési modellsorokat alakított ki. Az intézetben felállított erdőnevelési modelleknek a most szervezés alatt álló fatermelési rendszerekben való alkalmazása jelentőségére *Mendlik Géza* tudományos főmunkatárs hívta fel a figyelmet, bemutatva, hogy a bükkösök esetében a célszerű törzsszámcsökkentés mekkora befolyással van a véghasználati faállomány egyes törzseinek vastagságára, kitermelési értékhozamára. Végül *Verbay József* tudományos munkatárs ismertette a munkahelyi szer-

vezetek tervezésére, vizsgálatára kidolgozott számítógépes eljárását. Ennek részletesebb szemléltetésére hosszúfás, LKT-közelítéses kitermelés adott példáján szimulációval elemezte a teljes munkahelyi szervezetet, meghatározva annak eredményesebb összetételét.

A továbbiakban két csehszlovákiai vendég tartott előadást, *Machác, Dragomir* brnói egyetemi adjunktus az üdülőerdők erdőrendezési kérdéseivel foglalkozott, *Réh, Josef* egyetemi docens Zólyomból pedig a kelet-szlovákiai bükkös őserdők szerkezetét, fatermési viszonyait ismertette.

A vendégek után *dr. Csesznák Elemér* egyetemi docens mutatta be kilencéves erdőfelújítási megfigyeléseit, bizonyítva, hogy a kocsányostölgy-felújításokban *Tormona*, illetve *Trifenoxin 100* kezelés mellett a szokásos ápolások elhagyhatók, a felújítás biztosított. A kocsányostölgyvel kapcsolatban *dr. Varga Ferenc* egyetemi adjunktus ismertette, hogy a szilfavészhez hasonló tölgypusztulás a század tízes éveitől fogva oly mértékben lépett fel hazánkban, hogy a szerzők katasztrófaszerű jelenségről írtak. A pusztulás egybeesett a liszt-harmatnak a Kárpát-medencébe történt behurcolásával.

Dr. Herneczky István egyetemi docens a mérnökellátás, az oktatásfejlesztés és a fiatal szakemberek helyzetének problémáival foglalkozott. Az életfából kiindulva bemutatta, hogy az egyetemi beiskolázás 1981-re nagymértékű csökkenést jelez, ami főként a minőségre lesz hatással. A szükséglet azonban úgy alakul, hogy az egyetemen a létszámcsökkenés nem indokolt, különösen a tervezett gazdaságimérnök-képzés megindítására tekintettel. *Dr. Nagy László* tudományos főmunkatárs erdőgazdaságpolitikai gondolatait fejtette ki, számos idézettel.

Festőien szép színfoltja volt az ülésnek *Kárpáti László* tudományos segédmunkatársnak a vetítet képekkel kísért előadása a középrigóci borókásokban végzett ökofaunisztikai vizsgálatairól. Bemutatta, hogy itt a szélsőséges ökológiai adottságok milyen fajgazdag hulló- és madárvilágot hoznak létre. Faunisztikai vizsgálatokról számolt be *Trasser György* tudományos ösztöndíjas is, felhívta a figyelmet az ugróvillás faunának óriási szerepére a talaj organikus összetételének alakítása terén.

A vadgazdálkodók külön szekcióban ülészttek. *Dr. Kőhalmi Tamás* tudományos főmunkatárs Mongólia, *Nagy Gyula Csaba* egyetemi adjunktus Tanzánia vadgazdálkodási viszonyait ismertette szép képek kíséretében, *dr. Bencze Lajos* tanszékvezető egyetemi tanár a vadgazdálkodásnak magyarországi, illetve európai kérdéseivel foglalkozott. Néhány példán mutatta be, hogy egyes vadfajok — főleg a nagyragadozók és fajdfélék — miként váltak létükben veszélyeztetettekké a civilizáció térhódítása és az élőhelyi változások következtében. Ugyanakkor a vadászható fajok közül általában a csülkös vad — ezen belül különösen a szarvas és az őz — napjainkban olyan területi elterjedésben és népességben fordul elő, ami eddig még nem volt tapasztalható. A jövő feladata a terebélyesedő vadászati igények kielégítése mellett a veszélyeztetett fajok hatványozott védelme, valamint a vad és az élőhely között esetenként felborult kapcsolatok helyreállítása.

Az üzemágak közötti helyes kapcsolatok fenntartásáról tanúskodtak a felfeldolgozó ipari szekció előadásai — kizárólag a hazai termelésű fa fokozott mértékű hasznosítására irányuló gondolataikkal. Az ülésnek így egészében nyugodt lelkiismeretű tisztelgés volt a nagynevű előd előtt.

Jérôme René